

DC-136

December-2017

M.Ed., Sem.-I

A-001 : Fundamental Concepts of Educational Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

વિભાગ-1

1. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 750 શબ્દોમાં લખો. 20
 - (1) “સરકારી અને ખાનગી માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓની ગણિત વિષયક સિદ્ધિનો તેમની જાતિ, ધોરણ અને શાળા પ્રકારના સંદર્ભમાં તુલનાત્મક અભ્યાસ.” આ સમસ્યાના અભ્યાસ માટેની સંશોધન યોજના નીચેના મુદ્દાઓને અનુલક્ષીને ચર્ચો :
 - (a) હેતુઓ
 - (b) મર્યાદાઓ
 - (c) નિદર્શ
 - (d) વિશ્લેષણની પદ્ધતિઓ
 - (2) વ્યાવહારિક સંશોધનની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. વ્યાવહારિક સંશોધન અને મૂલ્યગત સંશોધન વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
 - (3) “વિદ્યાર્થીઓ પ્રવચન પદ્ધતિ કરતાં અભિક્રમિત અધ્યયન પદ્ધતિથી વધારે સારું શિક્ષણ મેળવે છે.” આ ઉત્કલ્પનાની ચકાસણી માટે સંશોધન યોજના તૈયાર કરો.
2. (A) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 125 શબ્દોમાં લખો. 10
 - (1) સારી સંશોધન સમસ્યાના લક્ષણો જણાવો.
 - (2) ઉત્કલ્પના એટલે શું ? ઉત્કલ્પનાનાં પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
 - (3) શૈક્ષણિક સંશોધનમાં આચારસંહિતાની અગત્યતા સમજાવો.

(B) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 5

 - (1) ક્રિયાત્મક સંશોધન શબ્દનો ઉપયોગ સૌપ્રથમ કોણે કર્યો ?
 - (2) શૈક્ષણિક સંશોધનનો અર્થ આપો.
 - (3) શૈક્ષણિક સંશોધનનું કોઈ એક મહત્ત્વ જણાવો.
 - (4) ક્રિયાત્મક સંશોધનની કોઈ એક સમસ્યા જણાવો.
 - (5) સંશોધન સમસ્યાની પસંદગી કરતી વખતે કયા પાસાંઓને ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ તે જણાવો.

વિભાગ-2

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 750 શબ્દોમાં લખો. 20
- (1) સંશોધન સમસ્યા પસંદગીના ધોરણો જણાવી વિગતે ચર્ચા કરો.
 - (2) સંભાવના નિદર્શ એટલે શું ? તેનાં માત્ર પ્રકારો જણાવો. તે પૈકીના ગમે તે બે પ્રકારના બે લાભ અને બે મર્યાદાઓ જણાવો.
 - (3) ઉત્કલ્પના એટલે શું ? ઉત્કલ્પનાના પ્રકારો જણાવી, દરેકનું એક-એક ઉદાહરણ આપો.
4. (A) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 125 શબ્દોમાં લખો. 10
- (1) નિરાકરણીય ઉત્કલ્પનાના પ્રકાર જણાવો. આ દરેક પ્રકારની ઉત્કલ્પનાના ત્રણ-ત્રણ ઉદાહરણ લખો.
 - (2) સારી સંશોધન સમસ્યાના લક્ષણો જણાવો.
 - (3) નમૂના પસંદગીની ભૂલોના પ્રકાર જણાવી, તે દરેકની વિશેષતાઓ જણાવો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 5
- (1) ચલ એટલે શું ?
 - (2) ઉત્કલ્પના ચકાસણીની પ્રાયલીય પદ્ધતિના નામ જણાવો.
 - (3) સારા નિદર્શના કોઈપણ બે લક્ષણો જણાવો.
 - (4) નિયંત્રણ ચલ એટલે શું ?
 - (5) સંશોધન સમસ્યાના કોઈપણ બે સ્ત્રોતો જણાવો.
-

Seat No. : _____

DC-136

December-2017

M.Ed., Sem.-I

A-001 : Fundamental Concepts of Educational Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

SECTION – 1

1. Answer any **two** out of three should be in about **750** words : **20**
 - (1) “A comparative study of Mathematical achievement of students studying in Govt. and private secondary schools in the context of their sex, std. and types of school.” Discuss the research design in the context of following points for the said problem :
 - (1) Objectives
 - (2) Limitations
 - (3) Sample
 - (4) Methods of Analysis
 - (2) State the characteristics of Applied Research. Clarify the difference between Applied Research and Basic research.
 - (3) “Students learn better by Programmed Learning Method than that by Lecture Method.” Prepare the research proposal for testing the hypothesis.
2. (A) Answer any **two** of the following question in about **125** words : **10**
 - (1) State the characteristics of a good research problem.
 - (2) What is hypothesis ? State types of hypothesis with illustration.
 - (3) Explain the importance of ethical consideration in Educational Research.

(B) Answer the following questions in short : **5**

 - (1) Who at first used the word ‘Action Research’ ?
 - (2) Give the meaning of Educational Research.
 - (3) State any one importance of educational research.
 - (4) State any one problem of Action research.
 - (5) Which aspects should be kept in mind while selecting the research problem ?

SECTION – 2

3. Answer any **two** out of three should be in about **750** words : **20**
- (1) Discuss in detail the criteria for the selection of research problem.
 - (2) What is probability sample ? State its type only. State two advantages and two limitations of any two of them.
 - (3) What is hypothesis ? Give the types of hypothesis and explain each with illustration.
4. (A) Answer any **two** of the following question in about **125** words : **10**
- (1) State types of Null-hypothesis. Give three illustrations for each type.
 - (2) State the characteristics of good research problem.
 - (3) State the types of sampling errors and state the characteristics of each type.
- (B) Answer the following questions in short : **5**
- (1) What is variable ?
 - (2) Give the name of parametric methods for testing hypothesis.
 - (3) State any two characteristics of a good sampling.
 - (4) What is control variable ?
 - (5) State any two sources for finding out research problem.
-